



24.05.2021

Asia/5

§ 393

Lausunto ympäristöministeriölle Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Lapinlahden sairaala-alueen koskevasta rakennussuojelupäätöksestä tehdystä valituksesta

HEL 2021-004785 T 10 03 10

VN/26896/2020

Päätös

Lausunto

Kaupunginhallitus antoi ympäristöministeriölle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Helsinki-Seura ry teki 27.5.2019 esityksen Lapinlahden sairaala-alueen suojelemisesta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) säännösten nojalla ja esitti kohteen asettamista vaarantamiskieltoon päätöksen valmistelun ajaksi.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus teki 2.11.2020 päätöksen olla määräämättä Lapinlahden sairaala-alueen suojeltavaksi rakennusperintölain nojalla.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa päätöksessään 2.11.2020, että Lapinlahden entisen mielisairaalan rakennukset ja puiston suojelutavoitteet on turvattu rakennussuojelulain säännösten nojalla annetulla päätöksellä ja alle kymmenen vuotta sitten voimaan tulleella asemakaavalla. Uudelle rakennusperintölain mukaiselle suojelupäätökselle ei ole näin ollen tarvetta. Uutta asemakaavaa laadittaessa rakennetun kulttuuriympäristön suojelun osalta tulee ottaa huomioon niin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, ylempien asteiset kaavat kuin maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset.

Entisen sairaalan rakennuksista suurin osa (päärakennus, huoltorakennuksen vanhempi osa, Venetsia-rakennus, Omenapuutalo, Terapiatalo ja kellari) on jo suojeltu aiemman rakennussuojelulain nojalla vuonna 1994.

Kohde on myös valtioneuvoston vuonna 2009 vahvistaman valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventoinnin (RKY 2009) kohde. Alueen muut rakennukset, entinen sairaalapuisto ja päärakennuksen sisäpihat on myöhemmin suojeltu asemakaavalla (nro 12046, tullut voimaan 6.7.2012).



24.05.2021

Helsingin yleiskaavassa 2016 Lapinlahden sairaala-alue on merkitty osittain mm. sairaalarakennuksen ja puiston eteläosa kohdalta kanta-kaupunkitoimintojen alueeksi C2. Lisäksi yleiskaavassa puiston eteläreunaan on merkitty varaus mahdolliselle maanalaiselle kokoojakadulle ja kevyen liikenteen yhteydelle Länsibaanalle. Nämä varaukset sijoittuvat osittain Lapinlahden sairaalapuiston alueelle.

Alueen voimassa olevassa asemakaavassa vuodelta 2012 Lapinlahden kaikki rakennukset ja rakennelmat, pihat, puisto- ja lähivirkistysalueet sekä vesialue on suojeltu sitä varten laadittujen laajojen rakennus- ja ympäristöhistoriallisten selvitysten pohjalta.

Helsingin kaupunki järjesti vuonna 2019 ideakilpailun, jossa Lapinlahden sairaalan rakennuksille haettiin mahdollista uutta omistajaa ja käytötarkoitusta. Kilpailuohjelma rakennettiin asemakaavan ja rakennus-suojelulain suojelumääräysten pohjalta.

Kilpailun yhteydessä Museovirasto totesi lausunnossaan 28.11.2019, että Lapinlahden entinen mielisairaalan alue on maamme sairaalarakennusperinnön kannalta ainutlaatuinen kohde ja valtakunnallisesti erityisen merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Ympäristöministeriön vahvistama suojelupäätös vuodelta 1994 ja voimassa oleva asemakaava ovat yhdessä tukeneet sen vaalimista kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaana kokonaisuutena, ja toisaalta mahdollistaneet entisen sairaala-alueen käyttämisen kansalaisten hyvinvointia laaja-alaisesti palvelevana alueena. Suojelutavoitteet ovat tähän mennessä toteutuneet ja rakennusten, piha-alueiden ja puiston suojeluarvot ovat vahvistuneet. Huolimatta siitä, että ennen nykyistä asemakaavaa sairaala-alueella on jo merkittävästi supistettu ja rakennuskantaa ajan mittaan uudistettu, ovat alkuperäinen kokonaisuus ja sen tarkoitus vielä hahmotettavissa. Rakennusten säilyminen on toistaiseksi turvattu nykyisen rakennussuojelupäätöksen nojalla ja nykyisellä asemakaavalla, jolla myös piha-alueet ja puisto rakenteineen, vanhoine puineen ja istutusalueineen on suojeltu.

Ideakilpailun voittajaksi valittiin 18.3.2020 ehdotus Lapinlahden kevät. Ehdotuksessa päärakennukseen oli ehdolla Tove Janssonin kotimuseo, hostelli, työtiloja sekä erilaisia palveluja. Puisto oli tarkoitus säilyttää kaikille avoimena ja lähes ennallaan. Uudisrakennukset oli suunniteltu alueen eteläreunalle, minne oli tarkoitus rakentaa hotelli Länsiväylän melumuuriksi sekä kaksi palveluasuntorakennusta.

Kilpailutuloksen mukainen varausesitys NREP Oy:lle hylättiin kaupunginhallituksessa 22.6.2020. Alueen tulevaisuutta pohtimaan asetettiin selvityshenkilöt. Selvityksen laativat Helsingin kaupunkiympäristön toi-



24.05.2021

Asia/5

mialan toimeksiannosta Sirkku Huisko ja Eero Lundén Lundén Architecture Oy:stä sekä Markku Hietala ja Mika Korhonen Realidea Oy:stä.

Selvitys Lapinlahden sairaala-alueen toiminta- ja toteutusmallista sekä toimenpide-ehdotus Lapinlahden alueen kehittämiseksi valmistui 31.12.2020. Lapinlahteen ehdotetaan ratkaisua, joka sallisi hyvinvointitoiminnan jatkumisen. Uudisrakentamista ehdotetaan pääosin puistoalueen ulkopuolelle.

Selvityksessä ehdotetaan, että alueen ja rakennusten omistaja, Helsingin kaupunki, perustaa Lapinlahden sairaala-alueen rakennuksia hallinnoimaan kiinteistöosakeyhtiön. Sen tehtäväksi tulisi korjata alueella olevat kiinteistöt vaiheittain. Lisäksi yhtiö kehittäisi alueen toimintaa niin, että alueen identiteetti mielen hyvinvoinnin paikkana ja pienyrittämisen alustana säilyy ja kehittyy. Yhtiön työ käynnistyisi noin kolme vuotta kestäväällä kehitysjaksolla.

Alueen suunnittelutyö on vielä kesken ja sitä tullaan jatkamaan tiiviissä yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa. Kaupunginhallitus katsoo, kuten Museovirasto lausunnossaan vuodelta 2019, että voimassa oleva suojelu rakennussuojelulain nojalla ja nykyinen asemakaava turvaavat edelleen Lapinlahden rakennusten ja puistoalueen säilymisen, eikä pidä esitettyä suojelun laajentamista nykytilanteessa tarpeellisena.

Käsittely

Esteelliset: Jan Vapaavuori

Esteellisyyden syy: yleislausekejääviys (hallintolaki 28.1 § 7 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö 16.4.2021 ja liitteet (5).internet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti



24.05.2021

Asia/5

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus teki 2.11.2020 kielteisen päätöksen rakennussuojeluasiassa koskien Helsingin Lapinlahden sairaala-alueita. Suojeluesityksen oli tehnyt Helsinki-Seura r.y., joka sittemmin on valittanut päätöksestä ympäristöministeriölle. Ympäristöministeriö pyytää 16.4.2021 Helsingin kaupunkia antamaan lausunnon liitteenä olevan valituksen, lausuntojen, mielipiteiden ja asiakirjojen johdosta 21.5.2021 mennessä. Määräaikaan on saatu pidennystä 1.6.2021 saakka. Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginmuseon lausunnot.

Kaupunginmuseon lausunnossa 10.5.2021 todetaan seuraavaa: Helsingin kaupunginmuseon - Keski-Uudenmaan alueellisen vastuuseen ja Museoviraston työnjaon mukaisesti Museovirasto toimii kulttuuriympäristön vaalimisen asiantuntijaviranomaisena rakennusperintölain alaisissa suojelukysymyksissä. Näin ollen kaupunginmuseo ei lausu enempää asiassa, joka koskee esitystä Lapinlahden sairaala-alueen suojelua rakennusperintölailla.

Esitys on kaupunkiympäristötoimialan lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö 16.4.2021 ja liitteet (5).internet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala



24.05.2021

Asia/5

Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 7.5.2021

HEL 2021-004785 T 10 03 10

Helsingin kaupunginmuseon - Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon ja Museoviraston työnjaon mukaisesti Museovirasto toimii kulttuuriympäristön vaalimisen asiantuntijaviranomaisena rakennusperintölain alaisissa suojelukysymyksissä. Näin ollen kaupunginmuseo ei lausu enempää asiassa, joka koskee esitystä Lapinlahden sairaala-alueen suojelusta rakennusperintölailla.

Lisätiedot

Sari Saresto, projektipäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi